

ČESKÝ JAZYK A LITERATURA

vyšší úroveň obtížnosti

CJMVD12C0T04

DIDAKTICKÝ TEST

Maximální bodové hodnocení: 100 bodů
Hranice úspěšnosti: 44 %

1 Základní informace k zadání zkoušky

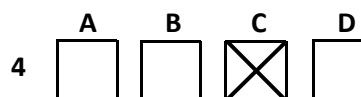
- Didaktický test obsahuje 47 úloh.
- Časový limit pro řešení didaktického testu je uveden na záznamovém archu.
- Povolené pomůcky: pouze psací potřeby.
- U každé úlohy je uveden maximální počet bodů.
- U všech úloh/podúloh je právě jedna odpověď správná.
- Za nesprávnou nebo neuvedenou odpověď se body neodečítají.
- Odpovědi pište do záznamového archu.
- Poznámky si můžete dělat do testového sešitu, nebudou však předmětem hodnocení.
- Nejednoznačný nebo nečitelný zápis odpovědi bude považován za chybné řešení.

2 Pravidla správného zápisu odpovědí

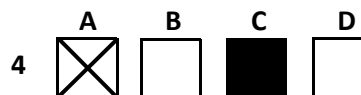
- Odpovědi zaznamenávejte modrou nebo černou propisovací tužkou, která píše dostatečně silně a nepřerušovaně.
- Hodnoceny budou pouze odpovědi uvedené v záznamovém archu.

2.1 Pokyny k uzavřeným úlohám

- Odpověď, kterou považujete za správnou, zřetelně zakřížkujte v příslušném bílém poli záznamového archu, a to přesně z rohu do rohu dle obrázku.

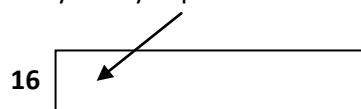
- Pokud budete chtít následně zvolit jinou odpověď, zabarvíte pečlivě původně zakřížkované pole a zvolenou odpověď vyznačíte křížkem do nového pole.

- Jakýkoli jiný způsob záznamu odpovědí a jejich oprav bude považován za nesprávnou odpověď.
- Pokud zakřížkujete více než jedno pole, bude vaše odpověď považována za nesprávnou.

2.2 Pokyny k otevřeným úlohám

- Odpovědi pište čitelně do vyznačených bílých polí.

- Povoleno je psací i tiskací písmo a číslice.
- Při psaní odpovědí rozlišujte velká a malá písmena.
- Pokud budete chtít následně zvolit jinou odpověď, pak původní odpověď přeškrtněte a novou odpověď zapište do stejného pole. Vaše odpověď nesmí přesáhnout hranice vyznačeného pole.

Testový sešit neotvírejte, počkejte na pokyn!

2 body

1 Který z následujících větných celků není napsán v souladu s Pravidly českého pravopisu?

- A) Na místě, kde stál první kostel johanitů, založili františkáni po svém příchodu do Opavy roku 1451 klášter s kostelem.
- B) Vystudoval politologii na Olomoucké univerzitě a na ministerstvu spravedlnosti pracoval od roku 2007 jako náměstek ministra.
- C) I po otevření posledního úseku trasy B může stanice Českomoravská v případě potřeby nadále sloužit jako konečná, což Křížíkova neumožňuje.
- D) Před rokem pracovníci Krkonošského národního parku na 12 měsíců zkušebně vyhradili dvě nové trasy pro cyklisty k Luční a Labské boudě.

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 2–3

Kde bude bydlet král?

Název seriálu našel režisér Vorlíček v ***** románu Kronika Pickwickova klubu. Seriál Arabela se točil měsíce a filmaři projezdili hodně plných nádrží benzínu. Za Rumburakovo sídlo vybrala produkce hrad Kunětická hora. Natáčela se tu i scéna, kdy rozezlený Fantomas nastřeluje skoby do kamenné zdi, aby si s Rumburakem vyjasnil, kdo je vládcem světa. Královským sídlem Říše pohádek se stal zámek Český Šternberk. Všechny zásadní scény, kde se nacházel i královský trůn, se točily v místní jídelně. Exteriérové záběry z pohádkové říše se pořídily v okolí hradu Bouzov. Pracovalo se i v Praze.

(Magazín Dnes, MF Dnes 7. 4. 2011, upraveno)

2 body

2 Které z následujících jmen patří na vynechané místo (*****) ve výchozím textu?

- A) Zolově
- B) Swiftově
- C) Ibsenově
- D) Dickensově

2 body

3 Které z následujících tvrzení je v souladu s informacemi ve výchozím textu?

- A) Během natáčení se utratilo zbytečně moc peněz za benzin.
- B) Filmaři najezdili při přesunech z místa na místo mnoho kilometrů.
- C) Venkovní scény se točily převážně v okolí zámku Český Šternberk.
- D) Seriál Arabela byl natočen podle románové předlohy Kronika Pickwickova klubu.

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 4–5

Přesně před 200 lety se v Podkrkonoší narodil významný český básník, literát a dramatik Karel Jaromír Erben. Životní příběh autora slavné sbírky Kytice i jeho rozsáhlé dílo připomíná výstava v přízemí pražského Klementina. Expozice čítá desítky archiválií, dokumentů, textů a kreseb. Výstavu společnými silami připravila Národní knihovna a Památník národního písemnictví. V první části výstavy, věnované básním a pohádkám, jsou prezentována nejen různá vydání knih pohádek a sbírek, ale i rukopisy. Například manuskript Erbenových příležitostných veršů, rukopis pohádky Dlouhý, Široký a Bystrozraký, zlomek rukopisu pohádky Pták Ohnivák a liška Ryška a další. Erben byl ale také vášnivým milovníkem historie a archivářem, což dokazuje ukázka z jeho korektur pro knihu Výbor z literatury české. Autorovo zaměření na ***** dokládají četné záznamy o vánočních zvycích, editorské či překladatelské úspěchy pak připomínají i originální rukopisy.

(Lidové noviny 7. 11. 2011, upraveno)

2 body

4 Který z následujících výrazů patří na vynechané místo (***)
ve výchozím textu?**

- A) poezii
- B) folklor
- C) reedice
- D) archiválie

2 body

5 Které z následujících tvrzení je v souladu s výchozím textem?

- A) Jedna část expozice je věnována výhradně různým vydáním Erbenovy poezie a pohádkám.
- B) Erbenovo nadšení pro dějiny a archivářství dokládají ukázky z jeho korektur pro pražské Klementinum.
- C) Výstava zahrnuje kromě pohádek a poezie také kresby, záznamy o vánočních zvycích nebo editorské práce.
- D) Ke dvoustému výročí narození K. J. Erbena se koná v Podkrkonoší výstava, která připomíná autorovu literární činnost i jeho životní osudy.

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 6–8

Staré domy

Mám přítmi domů starobylých rád
I plíseň, páchnoucí vždy z jejich klína,
Jich schody prošlapané, sklepů chlad,
Z nichž vane vůně zavhlá a líná.

Vybledlé tapety jichž květů řad,
Se na zdech komnat v sešlé věnce spíná,
Zřím v přítmi domů starobylých rád
I v plísni, páchnoucí vždy z jejich klína.

V nich hledám stopy dávno mrtvých vnad,
Kdy lidé jiní, doba byla jiná.
A mrtvých bytostí dech častokrát
Já tuším z přítmi starých domů vlát,
I z plísně, páchnoucí vždy z jejich klína.

(J. Karásek ze Lvovic, Zazděná okna)

2 body

6 Která z následujících charakteristik vystihuje povahu výchozího textu?

- A) malý lyrický útvar, který bez verše zachovává poetiku básně
- B) báseň složená ze tří strof o sedmi až dvanácti verších, propojených třemi druhy rýmů
- C) báseň o čtyřech strofách zpravidla desetiveršových, k níž autora inspirovalo téma známého čtyřverší jiného básníka
- D) lyrická forma poezie, složená ze třinácti až šestnácti veršů se dvěma druhy různě kombinovaných rýmů ve třech strofách

2 body

7 Ve kterém z následujících veršů vystupuje lyrický subjekt do popředí nejvýrazněji?

- A) Z nichž vane vůně zavhlá a líná
- B) I z plísně, páchnoucí vždy z jejich klína
- C) Se na zdech komnat v sešlé věnce spíná
- D) V nich hledám stopy dávno mrtvých vnad

2 body

8 Vypište z poslední sloky výchozího textu verš obsahující elipsu:

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 9–12

„Ať mi vylezou oči z důlků jako šnek z ulity, jestli se nechám odřít jak bečící beran. Já pane nejsem z těch, co lízají ruku, která je mlátí; zakousnu se do ní pěkně hluboko. Copak se černá nebo červená zvěř nepostaví proti lovcí, když ji napadne? Mám snad v žilách méně krve než takový divočák nebo desaterák? Padesát zlatých! Mám jich tu všeho všudy dvacet; jen milý Pánbůh ví, co mě stálo dřiny, než jsem je sehnal dohromady a zakopal v hrnci pod ořech na zahradě. Minulý měsíc nám uhynul starý kůň. Kdypak si asi pořídím nového, jestli mi hrabě oškrabe maso až na kost, a jakpak budu na podzim orat? To se mám do pluhu zapřáhnout sám? Raději pojdu! Jestli to hradní prase chce mou kůži, uvidí, zač jí bude loket!“

(Y. Gandon, *Bez bázně a hany*)

2 body

- 9** Napište víceslovné pojmenování, které je v kontextu výchozího textu užito pro postavu hraběte:

2 body

- 10** Ve kterém z následujících úseků výchozího textu se projevuje jiný postoj postavy než v ostatních úsecích?

- A) Ať mi vylezou oči z důlků jako šnek z ulity, jestli se nechám odřít jak bečící beran.
- B) Já pane nejsem z těch, co lízají ruku, která je mlátí; zakousnu se do ní pěkně hluboko.
- C) Copak se černá nebo červená zvěř nepostaví proti lovcí, když ji napadne? Mám snad v žilách méně krve než takový divočák nebo desaterák?
- D) Mám jich tu všeho všudy dvacet; jen milý Pánbůh ví, co mě stálo dřiny, než jsem je sehnal dohromady a zakopal v hrnci pod ořech na zahradě.

2 body

- 11** Ve kterém z následujících úseků výchozího textu se uplatňuje obraznost?

- A) Mám jich tu všeho všudy dvacet
- B) Minulý měsíc nám uhynul starý kůň
- C) zakopal v hrnci pod ořech na zahradě
- D) jestli mi hrabě oškrabe maso až na kost

2 body

- 12** Který z následujících úseků výchozího textu má charakter výhrůžky?

- A) ví, co mě stálo dřiny
- B) uvidí, zač jí bude loket
- C) Kdypak si asi pořídím nového
- D) Ať mi vylezou oči z důlků jako šnek z ulity

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 13–14

Jakmile se však oženil, odstěhoval se se svou půvabnou ženou, mladičkou lékařkou, na Zbraslav. Občas jsme dojížděli v neděli za ním. Vančura byl tehdy předsedou [...] a přesto, že se občas objevil, v Praze nám chyběl. To bývalo v těch neopakovatelných dobách, kdy jsme vydávali své první knížky. Vančura svůj *****, dvě drobné knížky, v kterých byl už zřetelně napovězen celý příští básník, jeho způsob vyprávění, jeho styl, a které vycházely v příznivé a usměvavé atmosféře [...], i když si na své první pokusy chystal péro dávno předtím.

(J. Seifert, *Všecky krásy světa*)

2 body

13 Ke kterému z následujících literárněhistorických fenoménů odkazuje výchozí text?

- A) Devětsil
- B) Přítomnost
- C) Skupina 42
- D) Almanach na rok 1914

2 body

14 Která z následujících možností patří na vynechané místo (****) ve výchozím textu?

- A) Konec starých časů a Markétu Lazarovou
- B) Luk královny Dorotky a Kubulu a Kubu Kubikulu
- C) Poslední soud a Obrazy z dějin národa českého
- D) Amazonský proud a Dlouhého, Širokého a Bystrozrakého

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 15

bajka 110, 153, 155, 226
– *O lišce a džbánu* 101
balada lidová 211
– Villonova 110
Balbín Bohuslav 196, 207, 226, 228
Barlaam a Josafat 97, 104
baroko 137, 139, 144, 181
Bartoloměj z Chlumce 92
Básně v řeči vázané 206

(J. Hrabák, *Starší česká literatura*)

2 body

15 Která z následujících možností nejlépe vystihuje výchozí text?

- A) odkaz
- B) rejstřík
- C) obsah knihy
- D) seznam kapitol

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 16–17

Námět o Janě z Arku, který tanul Shawovi na mysli již během cesty do Francie (1911) a který ztvárnil několik let poté, co byla prohlášena za svatou (1920), patří k nejfrekventovanějším v novější literatuře. Již brzy po Janině smrti se objevilo prvé zpracování a od té doby až po dnešek vzniklo nesčetné množství dalších – Voltaire: Panna orleánská, F. Schiller: Panna orleánská, J. Anouilh: Skřivánek aj. V proměnách uměl. stylů a duchovního klimatu byla látka zpracovávána nejrůznějším způsobem. Přínos Shawovy Svaté Jany spočívá v pojetí hrdinky, zbavené jak nadpřirozených rysů, tak romantiky hrdinského patosu. Se značnou licencí vůči histor. souvislostem je Jana představena jako moderní předchůdkyně pokrokových národních a protestantských idejí. Její tragédie tkví v tom, že podobně jako většina nositelů nových myšlenek předstihla dobu a ohrozila svými názory a postoji platný řád.

(Slovník světových literárních děl, upraveno)

2 body

16 Na základě informací ve výchozím textu rozhodněte, ve které době vznikla Shawova hra Svatá Jana:

- A) okolo roku 1911
- B) v prvních dnech roku 1920
- C) koncem třicátých let 20. století
- D) v první polovině dvacátých let 20. století

max. 3 body

17 Rozhodněte o každé z následujících informací, zda je obsažena ve výchozím textu (ANO), či nikoli (NE):

	A	N
17.1 Shaw napsal Svatou Janu na své cestě do Francie.	☐	☐
17.2 Shaw se ve Svaté Janě velmi přísně drží historických reálií.	☐	☐
17.3 Johanku z Arku Shaw ve Svaté Janě představuje téměř jako nadpřirozenou bytost.	☐	☐
17.4 Jednotlivá zpracování příběhu Johanky z Arku, často opakovaného literárního námětu, jsou velmi různá.	☐	☐

max. 3 body

18 Rozhodněte o každém z následujících souvětí, zda je napsáno v souladu s Pravidly českého pravopisu (ANO), či nikoli (NE):

	A	N
18.1 Zjara se zelený koberec na svazích hory rozzáří květy, v létě slunce stéká na stříbrné kmeny buků přes klenbu jejich listoví a na podzim se les na úbočích zbarví dozlatova.	☐	☐
18.2 Zato ale je tu dlouhá řada míst, kterou může procházet plesající srdce poutníkovo s vědomím, že pod schýlenými korunami vrb na venkovských návsích prosakuje historie.	☐	☐
18.3 Téměř každá vesnička tohoto odpradávná obydleného kraje skrývá nějakou pamětihodnost či tajemné zákoutí – nic oslnivého, za čím by se hnali davy turistů s blýskajícími fotoaparáty.	☐	☐
18.4 Pokud se nespokojíte s krátkou procházkou, máte možnost se přesvědčit, že Podřipsko oplývá krom mléka a strdí i spoustou malých divů, které byste v tomto kraji snad ani nečekali.	☐	☐
-

max. 3 body

19 Rozhodněte o každém z následujících souvětí, zda je napsáno v souladu s Pravidly českého pravopisu (ANO), či nikoli (NE):

	A	N
19.1 Zesnulí obyvatelé Tichomoří byli vybaveni i mušlovými a kostěnými korálky, z nichž některé ještě měly formu náhrdelníku a také hroty šípů či keramikou, objevena byla dokonce i tyrkysová náušnice.	☐	☐
19.2 Zpočátku se ve mně samozřejmě mísili vzpomínky na mé bývalé spolupracovníky, se kterými jsem prožil doby lepší i horší, a zážitky ze setkání s novými kolegy a kolegyněmi, jež teprve poznávám.	☐	☐
19.3 Jako oběť byla do hrobu uložena například dřevěná radlice, pletený nezdobený košík, dvě naběračky z tykví a také několik semen divoké fazole, nechyběly ani cáry příkrývek s provázky, v nichž byly mumie zabaleny.	☐	☐
19.4 Nejdůležitějším zázemím je pro mě moje rodina, manželka a děti, bez jejichž podpory a pochopení pro časté služební cesty, měnící se časové plány a noční úřadování bych nemohl podobnou práci vykonávat.	☐	☐

max. 3 body

20 Rozhodněte o každém z následujících souvětí, zda je napsáno v souladu s Pravidly českého pravopisu (ANO), či nikoli (NE):

	A	N
20.1 Vládl tedy nad těmito národy, třebaže neměly ani s ním, ani mezi sebou společnou řeč.	☐	☐
20.2 Vše, co jsem o něm zjistil, a co si myslím, že o něm vím, to se teď pokusím vyložit.	☐	☐
20.3 O Kýrovi například víme, že mu byli ochotně poddáni lidé vzdálení od něho mnoho dní ba i měsíců cesty.	☐	☐
20.4 Získal si tolik národů, že jen projet jejich území by nebylo lehké, ať už by někdo vyjel z královského paláce na východ, na západ, na sever nebo na jih.	☐	☐

3 body

21 Uspořádejte jednotlivé části textu (A–F) tak, aby byla dodržena textová návaznost:

A) Maxmilián Andrejevič byl považován, a to prosím právem, za jednoho z nejmoudřejších lidí v Kyjevě. Jenže takovýhle telegram může zahnat do úzkých i skutečného myslitele. Když vám někdo napíše, že ho přejela tramvaj, tak to znamená, že ho sice srazila, nicméně nezabila. Tak proč ale ten pohřeb? Nebo že by sotva dýchal a předpokládá, že dlouho nevydrží?

B) Přesně tou dobou, kdy se pečlivý účetní řtil taxíkem jen proto, aby nakonec narazil na samopisný pánský oblek, vystoupil z lůžkového vagónu č. 9 rychlíku Kyjev-Moskva mezi mnoha jinými cestujícími také slušně vyhlížející pasažér s malým vulkánovým kufříkem.

C) „Prave me prejela tramvaj u patriarchovych rybniku stop pohreb patek tri hodiny odpoledne stop prijed stop berlioz stop“

D) Jenže moudří lidé jsou moudří právě proto, aby takovýhle propletence rozmotávali! Ono je to jednoduché.

E) Tím cestujícím nebyl nikdo jiný než strýček zesnulého Berlioze Maxmilián Andrejevič Poplavskij, jinak ekonom a plánovač, bytem v Kyjevě, v bývalé Institutské ulici. Důvodem příjezdu Maximiliána Andrejeviče do Moskvy byl telegram, který dostal především pozdě večer a který obsahoval toto sdělení:

F) Inu, to je možné, ovšem pak je nanejvýš podivná ta přesnost – jak může u všech všudy vědět, že ho pochovají zrovna v pátek ve tři hodiny odpoledne? Zvláštní telegram!

(M. Bulgakov, Mistr a Markétka)

- 21.1 _____
21.2 _____
21.3 _____
21.4 _____
21.5 _____
21.6 _____

22 Přiřadte k jednotlivým textům (22.1–22.3) jejich nejvhodnější žánrové označení (A–E):

- 22.1 Lidé také velice dlouho věřili, že když se nad Borotínem rozzuří noční bouře a blesky křížují oblohu, v hradních rozvalinách se zjevuje mládenec ve starožitném oděvu a hledá svou milou. Ta už na junáka čeká, a když si konečně padnou do náručí, bouře nad Borotínskem vrcholí. Pak se ale zklidní. To prý bílá paní – pramáti rodu – milence oddělí od sebe, protože nemůže přát vztahu mezi bratrem a sestrou. _____
- 22.2 Třpytný vůz roztrhne mlhu a pod kopyty slunečních koní zajiskří vzduch. Zprvu koně cválají navyklou dráhou. [...] Pak poznají, že je vede cizí nepevná ruka a že je vůz lehčí než jindy. Vymknou se mladému veliteli a opustí vyjeté koleje. [...] Koně se vzpínají, narážejí do hvězd a pak se řítí dýmajícími mračny opět k zemi. [...] V Africe, kde se sluneční vůz nakloní k zemi, zčerná pleť celým národům a vzniknou obrovské pouště. _____
- 22.3 Václav [...] běžel ke chrámu. Ale dva ďáblové Česta a Tira (jej) v chrámových vrátech zabili. [...] A jeho krev, která se po tři dny nechtěla vsáknout do země, třetí večer, jak všichni viděli, vystoupila v chrámě nad ním. A tu všichni žasli. A také doufáme v Bohu, že pro modlitby a pro pravou víru dobrého Václava se ukáže ještě i větší div. _____

- A) báje
- B) epos
- C) bajka
- D) pověst
- E) legenda

23 Přiřadte k jednotlivým úryvkům (23.1–23.3) slohový postup (A–E), který v nich převažuje:

23.1 Možná se vám zdá, že problematice vegetariánského stravování je věnováno příliš mnoho pozornosti. Je to pouze módní výstřelek nebo má tento způsob výživy a s ním spojený životní styl své opodstatnění? V době, kdy nás sužují rozličné civilizační choroby, kdy řešíme otázku nedostatku potravy v zemích třetího světa, či se zabýváme etickým hlediskem při chovu a usmrcování zvířat, jistě není zvýšený zájem o tuto problematiku bez významu. [...] Jaký vliv na lidské zdraví má ale vyškrtnutí masa z jídelníčku? O tom se stále vedou spory. Hlavně klasická medicína se k tomuto druhu stravování staví skepticky. Ovšem už i někteří lékaři shledávají na vegetariánské stravě jistá pozitiva.

23.2 Poručík smetl smítko z brýlí bříškem palce, přivřel oči před vracejícím se světlem. Vrata nechal otevřená. Dívka nebyla k utišení. Raději by si nechal pálit ruku, než by ji znovu uhodil. Hleděl na její světlou hlavu a hubená ramena pod mužským kabátem a nemohl ji pohladit po vlasech. Nezoufalo tu už dítě. Zapálil si cigaretu a vyfukoval kouř ze dveří kostela. Ne, nešlo to utěšit dvě zoufalé ženy během jediného dne.

23.3 Kromě spojů zajišťovaných nízkopodlažními autobusy na pravidelných linkách provozuje DPP jednu zvláštní autobusovou linku. Je určena výhradně pro osoby s omezenou schopností pohybu a orientace. Spojuje bezbariérové bytové objekty na sídlištích s centrem města, kde je umožněn přestup na druhou obdobnou linku, kterou nově provozuje jiný dopravce (do prosince 2010 byla tato linka zajišťována DPP). Na linku jsou vypravovány 4 speciálně upravené autobusy typu Crossway, případně autobusy Karosa. Vozy mají redukováný počet sedadel a rozšířený prostor pro přepravu většího počtu vozíků (až 7 invalidních vozíků najednou).

- A) popisný
- B) úvahový
- C) vyprávěcí
- D) výkladový
- E) informační

24 Přiřadte k jednotlivým slovníkovým heslům (24.1–24.4) zdroj jejich převzetí (A–F):

24.1 **bič** **1** karabáč, knuta **2** hrozba (*hladu*) **3** *expr.* bičiště, bičisko, bičík
4 *expr.* jednička _____

24.2 **bič**, -e, m. m. *dopr.* sběrač proudu trolejbusu; *ryb.* dlouhý prut s vlascem bez navijáku, viz *chytat na bič*; *žák.* viz *ajncka* _____

24.3 **bič**, -e m *nástroj k pobízení zvířat bitím*: práskat b-em, přen. *expr.* *nutit k něčemu* ♦ mít nad sebou b. *expr.* *pocítovat nutkavou povinností*; odříkávat něco, jako když b-em *mrská rychle, bez chyby*; uplést na sebe b. *připravit si nepříjemnosti*; **-ík**, -u m **1.** zdrob. k *bič*: jezdecký b. **2.** biol. *pohyblivý orgán někt. jednobuněčných organizmů* _____

24.4 **bič boží** (*expr.*; *zast.*) **0** pl *něco velmi neblahého (pohroma, neštěstí, utrpení apod.), co postihuje jednotlivce i něj. společenství (pův. v nábož. představách) jako osudová odplata za něj. provinění; jeho příčina, původce* Mor býval nazýván bičem božím. – Attila, b. boží (Palacký). ■ **S** trest boží **Cf** metla lidstva; prst boží n. prst osudu; egyptská rána n. egyptské rány n. deset egyptských ran; boží navštívení; rána osudu; nemilosrdný osud; morová rána; živelní pohroma; boží mlýny _____

- A) Slovník spisovné češtiny
- B) Slovník valašského nářečí
- C) Slovník českých synonym
- D) Malý slovník českých slangů
- E) Slovník české frazeologie a idiomatiky
- F) Stručný etymologický slovník jazyka českého

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 25–27

Marie Majerová zahájila dlouho odkládaný druhý sjezd Svazu československých spisovatelů. Z události, která měla být dalším v řadě rituálních potvrzení komunistického panství, se díky několika odvážným spisovatelům stala tribuna, na níž byla vyslovena kritika totalitní kulturní politiky. [...] Seifertův a Hrubínův projev určily ráz sjezdu. Přestože základní ideologické premisy komunistické vlády nikdo otevřeně nezpochybnil, kritika její kulturní politiky byla drtivá. Přes zřetelné výkyvy v dalších letech znamená sjezd přelom v kulturní politice. Stalinismus v literatuře skončil a v dalších letech začaly být publikovány knihy některých dříve ostrakizovaných autorů a především překlady ze soudobé západní literatury, které byly tabu.

(Lidové noviny 22. 4. 2011, upraveno)

2 body

25 Ke kterému z následujících období odkazuje výchozí text?

- A) 40. léta 20. století
- B) 50. léta 20. století
- C) 70. léta 20. století
- D) 80. léta 20. století

2 body

26 Ve kterém z následujících významů je ve výchozím textu použito slovo *ostrakizovaných*?

- A) zřídka překládaných
- B) čtenáři neoblíbených
- C) režimem vyloučených
- D) kritiky podceňovaných

2 body

27 Ve které z následujících možností je použito slovo *tribuna* ve stejném významu jako ve výchozím textu?

- A) Ihned po výstupu z vlaku přivítal N. S. Chruščova předseda Městského výboru KSČ. Oba soudruzi následně vystoupili na tribunu, u níž stáli čestnou stráž pionýři, vojáci a příslušníci Lidových milicí.
- B) Prezident měl ve zvyku po oficiálním projevu tak nějak teple a lidsky promluvit k houfu fanatických bolševických bab ze Žižkova a milicionářů, kteří se shromáždili pod tribunou dychtiví slov „Největšího z tajemníků“.
- C) To nebyl žádný slet v jiné podobě. To byl zcela nový druh velkolepé demonstrace: před očima světa vystoupil na strahovský stadion, na tribuny, do pražských ulic sám lid, aby řekl, co má rád, co umí, a kam míří.
- D) Společnost pro vědy a umění se postupně stala jedním z nejúspěšnějších exilových projektů a její pravidelné sjezdy od roku 1962 a vydávání časopisů Zprávy SVU a Proměny vytvářely širokou tribunu pro přednáškovou a publicistickou činnost českých a slovenských vědců.

VÝCHOZÍ BÁSEŇ K ÚLOHÁM 28–29

Jen tak jsi hoden svobody a žití,
když rveš se o něj den co den.
A takto, nebezpečím obepjat,
hoch, muž a kmet zde bude bojovat.
To hemžení bych zřít chtěl rád,
na volné hroudě s volným lidem stát.
Okamžik směl bych osloviti:
jsi tolik krásný, prodli jen!
Nemůže ohlas mého živobyті
být věky věků přehlušen.
Té strmé slasti předtuchu teď mám
a nejvyšší svou chvíli prožívám.

(J. W. Goethe, Faust)

2 body

28 Která z následujících stop se nejvýrazněji uplatňuje ve výchozí básni?

- A) jambická
- B) daktylská
- C) trochejská
- D) spondejská

2 body

29 Napište, jaký význam má výraz *kmet* ve výchozí básni:

VÝCHOZÍ BÁSEŇ K ÚLOHÁM 30–31

UNAVEN K SMRTI NUDNOU ROLÍ
sám sebe hrát, – že jsem... Chci spát
předstírám spánek, tvář mne bolí
vším, čím jsem byl, jsem nebyl rád

Jak se mi zdá, nic se mi nezdá
už nemám o čem dát si zdát
na nebi bledne moje hvězda
vším, čím jsem nebyl, byl jsem rád

(J. H. Krchovský, Chci ještě chvíli)

2 body

30 Která z následujících možností se uplatňuje ve výchozí básni?

- A) epifora
- B) antiteze
- C) enumerace
- D) polysyndeton

2 body

31 Napište příjmení autora, na jehož dílo je učiněna ve výchozím textu narážka:

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 32

***** je umělecké, literární, básnické a myšlenkové hnutí, které vzniklo ve Francii kolem roku 1924 a jehož zakladatelem je André Breton a Philippe Soupault. Hnutí vyšlo z důvěry ve všemocnost psychického automatismu, objeveného psychoanalytikem Sigmundem Freudem, a z důvěry ve všemocnost volné obrazotvornosti.

(Vzhledem k povaze úlohy není zdroj výchozího textu uveden.)

2 body

32 Který z následujících směrů patří na vynechané místo (***) ve výchozím textu?**

- A) poetismus
- B) dadaismus
- C) surrealismus
- D) existencialismus

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 33–34

Zmatky chovance Törlesse jsou románovou prvotinou významného rakouského spisovatele, literárním plodem jeho pobytu ve vojenské škole v Eisenstadtu a v Hranicích na Moravě. ***** ji napsal, když mu bylo pouhých dvaadvacet let, a poprvé vyšla v roce 1906. Jeho nejslavnější román *Muž bez vlastností* vyšel až ve 30. letech a jeho význam staví ***** po bok Kafky, Joyce a Prousta.

(Knihy 41/2011, upraveno)

2 body

33 Vypište z výchozího textu obrazné pojmenování:

2 body

34 Napište příjmení autora, které patří na vynechaná místa (***) ve výchozím textu:**

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 35–36

Petr Kratochvíl

Současná česká architektura a její témata

Pražský historik architektury nejprve přináší obecnější úvahy o současné české architektuře, za nimi následuje galerie vybraných realizací z let 2000–2010. Každé stavbě je věnována jedna tisková strana výkladu a několik stran ilustrací.

(Magazín Víkend, MF Dnes 9. 7. 2011)

2 body

35 Která z následujících možností nejlépe charakterizuje povahu výchozího textu?

- A) anotace
- B) recenze
- C) rešerše
- D) biografie

2 body

36 Vypište z výchozího textu slovo, které svým významem odpovídá v daném kontextu slovu *realizace*:

VÝCHOZÍ BÁSEŇ K ÚLOHÁM 37–38

Sentimentální žádosti

Má touha rameno hubené

v pláči vášnivém zvedá.

Teplo zhaslého plamene

v studeném popeli hledá.

Sentimentální žádosti

v duši mé křídloma tlukou.

Má touha pláče a tělu se mstí

třeštivou, horečnou mukou.

Jsem dneska zase nemocný.

Krev v spáncích bije mi prudce.

Tesklivě se halí v moje sny

dvě bílé, panenské ruce.

(F. Gellner, *Po nás potopa*)

2 body

37 Napište název rýmu a jeho schéma z první sloky výchozí básně:

2 body

38 Který z následujících úryvků výchozí básně obsahuje oxymóron?

- A) studený popel
- B) má touha pláče
- C) krev v spáncích bije
- D) teplo zhaslého plamene

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 39

Co bylo v první odemčené zásuvce?

Sešit na psaní, značky Vere Foster, majetek Milly (Millicent) Bloomové, některé stránky měl počmárány schematickými kresbami, na nichž bylo vidět kulovitou hlavu s 5 zježenými vlasy, 2 očima z profilu, trup z en face se třemi pořádnými knoflíky, 1 trojúhelná noha: 2 vybledlé fotografie anglické královny Alexandr a Maude Branscombové, herečky a módní krasavice: vánoční pohlednice s vyobrazením cizopasně byliny, s nadpisem Mispah a s datem Vánoce 1892, s jménem odesílatelů, p. Comerford s chotí, a s veršičkem: *K této vánoční době štěstí a zdraví přeju tobě*; ždibec červeného pečetiho vosku, koupeného v prodejně firmy Hely [...]

(J. Joyce, *Odysseus*)

2 body

39 Který z následujících kompozičních postupů se uplatňuje ve výchozím textu?

- A) popis opakovaně odkazující na osobní zkušenost adresáta
- B) přiřazování souvisejících předmětů podle zkušenosti autora
- C) hromadění nesourodých nebo výjimečných událostí a situací
- D) výčet bez záměru zvýraznění jednoho detailu na úkor druhého

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 40

Ve věku pětatřiceti let, v noci, Dante zabloudí v temném lese. Za úsvitu se pokouší z něho vyjít, zamíří k vrchu ozářenému sluncem, ale tři šelmy (pardál – smyslnost, lev – pýcha a vlčice – lakota) mu brání v cestě.

(D. Alighieri, *Peklo*)

2 body

40 Které z následujících tvrzení o výchozím textu je správné?

- A) Motiv noci v textu symbolizuje věk, ve kterém Dante zemřel.
- B) Šelmy alegoricky zastupují lidské vlastnosti, které mohou bránit člověku pravdivě vidět svůj život.
- C) Motiv úsvitu je v ukázce použitý jen jako symbol zastupující změny ve způsobu uvažování hlavní postavy.
- D) Nelítostné šelmy posměšně a s nadsázkou ukazují Danteho nevhodné charakterové vlastnosti.

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 41–44

Na poslední hodinu jsme s Júlií směly legálně odejít ze školy, protože jsme jely do tiskárny, která je v jednom zapadlém dvoře v Jungmannovy ulici, vyzvednout Atom. Udělaly jsme totiž přece jenom jedno celý číslo tak, jak si to přála profesorka Neužilová na maturitním plese. Dost dlouho jsme váhaly, ale nakonec jsme si řekly, že to teda zkusíme. S tím debilním názvem se nedalo nic dělat, ten se měnit nesměl, ale na vnitřku jsme si daly záležet. Ačkoli hned na začátku jsme to ještě celý málem odřekly. Vysvětlovaly jsme Neužilový, že bysme tam chtěly udělat všelijaký změny, zavést nové rubriky a tak podobně. Například dělat rozhovory se zajímavými studenty našeho gymnázia. Neužilová prohlásila, že proti tomu nic nemá, ale že bysme měly začít rozhovorem s nově zvoleným předsedou celoškolského výboru SSM. To je teďka po Ťuíkovi jeden takovej trouba ze IV. A. To se nám pochopitelně moc nezdálo, Júlie se mě otráveně ptala, jestli se na to teda radši nevykašleme.

(I. Dousková, Oněgin byl Rusák)

2 body

41 Které z následujících tvrzení o vypravěči výchozího textu je pravdivé?

- A) Vypravěčem je Júlie.
- B) Vypravěčem je Neužilová.
- C) Vypravěčem je postava přímo se účastnící děje.
- D) Vypravěč je vševědoucí, stojí nad vyprávěným příběhem.

2 body

42 Který z následujících úseků odkazuje k historickému období, ve kterém se odehrává děj výchozího textu?

- A) jeden takovej trouba ze IV. A
- B) ale nakonec jsme si řekly, že to teda zkusíme
- C) zvoleným předsedou celoškolského výboru SSM
- D) která je v jednom zapadlém dvoře v Jungmannovy ulici

2 body

43 Který z následujících úseků výchozího textu plní funkci vysvětlení?

- A) ten se měnit nesměl
- B) že proti tomu nic nemá
- C) Dost dlouho jsme váhaly
- D) jestli se na to teda radši nevykašleme

2 body

44 Která z následujících možností se neuplatňuje ve výchozím textu?

- A) Text obsahuje slova přejatá.
- B) V textu jsou užity neologismy.
- C) V textu jsou užita slova expresivní.
- D) Text obsahuje slova z obecné češtiny.

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 45–46

Co se v těchto „revolučních“ týdnech v divadelních budovách odehrávalo, zdálo se být historickým naplněním českého národního programu, v jehož rámu měla divadelní kultura výsostné postavení již od počátku devatenáctého století. Jako již několikrát před tím, v momentech dějinných zvrátů a tragických společenských okamžiků, přestal být prostor divadelního jeviště místem vyhrazeným převážně pro uměleckou výpověď (i zábavu) a stal se – především v prvních dnech – hlavním dějištěm politického života v zemi. Před diváky vystoupili se svým autentickým svěděním o brutalitě policejní moci studenti již v pátek 17. listopadu večer [...]

(Vzhledem k povaze úloh není zdroj výchozího textu uveden, upraveno.)

2 body

45 Ke kterému z následujících letopočtů nejspíše odkazuje výchozí text?

- A) 1918
- B) 1939
- C) 1968
- D) 1989

2 body

46 Která z následujících úprav odstraňuje lexikální chybu ve výchozím textu?

- A) místo *rámu* má být *rámci*
- B) místo *vyhrazeným* má být *zahrazeným*
- C) místo *dějinných zvrátů* má být *dějinných návratů*
- D) místo *autentickým svěděním* má být *automatickým svěděním*

2 body

47 Který z následujících úryvků z inzerátů neobsahuje stylizační nedostatek?

- A) Velmi vhodné pro studenty nebo důchodce či další zdroj příjmu.
- B) Úklidová firma přijme ženy na ranní a večerní úklid kanceláří a šaten.
- C) Hledáme spolupracovníky pro poradny výživy, úpravu váhy a péče o pleť.
- D) Obsah práce bude především mytí nádobí, čistota prostředí a příprava zeleniny.

ZKONTROLUJTE, ZDA JSTE DO ZÁZNAMOVÉHO ARCHU UVEDL/A VŠECHNY ODPOVĚDI.
